

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

Duní Dunaj a luna za lunou sa valí:
nad ním svieti pevný hrad na vysokom bralí.
Pod tým hradom Riman - cár zastal si táborom:
belia sa rady šiatrov ďalekým priestorom.
Pokraj tábora sedí cár na zlatom stolci;

okol neho cársky stráž, tuhí to paholci;
a pred cárom družina neveliká stojí:
sú to cudzí víťazi, každý v jasnej zbroji.
Pobelavé kaderie šije im obtáča,
modré ich oči bystro v okolo si páča.
Rastom sú ako jedle, pevní ako skala,
zdalo by sa ti, že ich jedna mater mala.
Krásna zem – jej končiny valný Dunaj vlaščí,
a Tatra skalnou hradbou okol nej sa vlaščí:
Tá zem, tie pyšné hory, tie žirne moravy:
to vlast' ich, to kolíska dávna synov slávy.
Slovenský rod ich poslal, zo slávneho snemu,
aby išli s pozdravom k cárovi rímskemu.
Oni čelom nebijú, do nôh nepadajú:
taká otroč neznáma slovenskému kraju,
lež božie dary nesú, chlieb a soľ, cárovi
a smelými sa jemu primlúvajú slovy:
„Národ slovenský, kňazstvo i staršina naša,
kroz nás ti, slávny cáre! svoj pozdrav prináša.
Zem tá, na ktorú kročiť mieni tvoja noha,
to je zem naša, daná Slovanom od Boha.
Pozri: tu jej končiny valný Dunaj vlaščí,
tam Tatra skalnou hradbou okol nej sa vlaščí.
A zem to požehnaná! Chvála Bohu z neba,
máme pri vernej práci voždy svoj kus chleba.
Zvyk náš je nie napadať cudzie vlasti zbojom:
Slován na svojom seje, i žne len na svojom,
cudzie nežiada. Ale keď na naše dvere
zaklope ruka cudzia v úprimnej dôvere:
kto je, ten je; či je on zblíza, či zďaleka:

Vo dne, v noci na stole dar boží ho čaká.
Pravda, bohy vydaná, káže nám Slovanom:
pána mať je nepravosť a väčšia byť pánom.
A človek nad človeka u nás nemá práva:
sväté naše heslo je: Sloboda a sláva! –
[...]

Nuž, povedzže nám, cáre! mocná ruka tvoja
čože nám nesie: či meč, či vetvu pokoja?
S mečom ak ideš: cáre! meče máme i my,
a poznáš, že narábať dobre vieme s nimi;
ak s pokojom: pozdrav ťa pán neba i zeme,
lepšie, ako ťa my tu pozdraviť umieme. –
Tieto dary božie sú priazne našej znaky;
z ďaky ti ich dávame: ber ich aj ty z ďaky.“
Nevzal cár božie dary, z jeho mračnej tvári
urazená sa pýcha ľútnym hnevom žiari.
A zo stolca zlatého takovým sa heslom
ozvali ústa jeho ku slovanským poslom:
„Mocný pán, ktorému boh celú zem podnožil
a osudy národov v ruku jeho vložil:
ten pán velí: Slovania! pozrite po svete:
medzi národy jeho či jeden nájdete,
ktorý by putá minul abo nezahynul,
akže oproti Rímu prápor svoj rozvinul.
Skloníte šije i vy. – Tie krásne roviny,
túto zem vašich dedov dostane ľud iný.
A spurné rody vaše pôjdu Rímu slúžiť,
strážiť nám naše stáda, polia naše plúžiť,
A junač vašu k mojim junákom pripojím,
a z nej krajinám rímskym obranu pristrojím.
A kto sa proti mojim rozkazom postaví,
beda mu! ten sám sebe záhubu pripraví.
Vedzte, že som pán Rímu, a Rím je pán svetu:
To moja cársky vôľa; to vám na odvetu.“

Samo Chalupka – Mor ho!

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Identifikujte v texte tri fyzické a dve duševné vlastnosti slovanských junákov.	10 bodov
2. Vypíšte z textu heslo slovanských junákov.	2 body
3. Vyvodte z textu tri charakteristiky rímskeho cára.	7 bodov
4. Identifikujte v texte tri povolania, ktoré by podľa cára mali vykonávať Slovania v Ríme.	3 body
5. Určite umelecké prostriedky v slovných spojeniach: vernej práci, rastom sú ako jedle.	2 body
6. Zaraďte vyššie uvedené dielo do príslušného literárneho smeru.	1 bod

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom by ste vyjadrili svoj názor na dôležitosť slobody v živote jednotlivca/etnickej skupiny. Vychádzajte pritom z vlastnej skúsenosti, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke z lyricko-epickej skladby *Mor ho!*, ktorú napísal Samo Chalupka.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. dodržanie témy a predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku, a z nich vyplývajúceho záveru,	15 bodov
2. nadväznosť textu a logický sled informácií,	2 body
3. členenie na úvod jadro a záver,	1 bod
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu.	2 body

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

Obleky, kravaty
profesor dojatý pri pulte – on a ty,
dievčatá zmenené šatami na dámy,
úsmevné spomienky – už je to za nami –

Navždy sa zachová v pamäti stužková,
keď si sa nesmelo,
choval tak dospelo, až si sa čudoval...
Tá naša stužková.

Prvého, panáka
sám si si daroval, keď v kúte kapela,
odporne barová, hrala tak pomaly,
ako by zastali hodiny na vežiach nám

A predsa, minúty,
nikdy tak nebežia cez tváre priateľov,
raz telo na telo s tebou už nestretnáš,
všetko tak letelo a zrazu bolo preč nám.

Elán – *Stužková*

V rozsahu jednej strany zostavte slávnostný príhovor k príležitosti otvorenia stužkovej slávnosti.

a. Obsahová stránka	8 bodov
b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod	7 bodov

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

V rozsahu 3 – 4 strán napíšte esej na tému *Motív lásky v románovej novele Tri gaštanové kone*. Esej bude koncipovaná s dôrazom na študované dielo. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledovné požiadavky:

- zaradenie diela do literárneho smeru,
- upresnenie štyroch znakov literárneho smeru, do ktorého patrí dané literárne dielo,
- stručný obsah literárneho diela,
- predstavenie postáv, ktoré v novele spája motív lásky,
- predstavenie momentov interakcie medzi postavami, za ktorými stojí skutočná láska alebo zlá láska, respektíve sebecké pohnútky.

a. Obsahová stránka textu	22 bodov
b. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod)	8 bodov